Telefon št. 74.

Posamna številka 10 h.

SLOVENEC

Po pošti prejeman:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta „ 13 „ — „
četrt „ „ 6 „ 50 „
mesec „ 2 „ 20 „

V upravništvu prejeman:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta „ 10 „ — „
četrt „ „ 5 „ — „
mesec „ 1 „ 70 „

Za pošiljanje na dom 20 h na mesec.

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in **inserate** sprejema **upravništvo** v Katol. Tiskarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Štev. 173. V Ljubljani, v torek 31. julija 1900. **Letnik XXVIII.**

Vabilo na naročbo.

S **1. avgustom** se pričenja nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEC“

velja za ljubljanske naročnike v upravništvu:

Vse leto 20 kron. | Četrt leta . 5 kron.
Pol leta 10 „ | Jeden mesec 1 K 70 h

Za pošiljanje na dom je plačati 20 h na mesec.

Po pošti pošiljan veljá:

Vse leto 26 kron. | Četrt leta . 6 K 50 h
Pol leta 13 „ | Jeden mesec 2 K 20 h

Plačuje se naprej.

Na naročila brez priložene naročnine se ne ozira.

Upravništvo „Slovenca“.

Ob rakvi laškega kralja.

Padla je nova anarhizmova žrtva. Ni še prošlo dve leti, kar se je zgražal ves svet nad morivcem naše cesarice. Anarhisti pa skrbe, da groza ne poneha. Laški kralj, v srce ustreljen, umrje ob svečanosti, ki naj bi dokazovala udanost do njega. Morivec brez ovinkov priznava, da je anarhist. Ni streljal iz sovraštva do kraljeve osebe, iz osebnega maščevanja, iz pohlepnosti, marveč streljal je v službi svoje socijalne ideje. Ob času, ko se šopiri materijalizem kot vladar javnega mišljenja, nam v skrajnem kotu njegovega gospodstva — med anarhisti — stopa s kruto silo na dan moč ideje. In, povdarjamo, socijalnih idej!

V pojasnilo anarhiške ideje podajemo po razpravi o anarhizmu (»Obzornik« 1900 III. str. 204) te-le črtice svojim bravcem:

Anarhizem izvira ondu, kjer imajo svoj začetek vsi socijalni sestavi: v neutaljivi želji človeškega srca po sreči. To srečo hoče utešiti na tistem temelju, na katerem sta se razvila liberalizem in socijalizem. In na tem potu ga vodi logična doslednost. Poglejmo!

Liberalizem proglaša kot svoje glavno načelo politično in gospodarsko svobodo posamnikov. V varstvo te svobode priznava oblast državi, v kateri vse odločuje večina. Načelo individualne svobode ima po njegovem svoje meje v oblasti države, oziroma večine. Svobodo izvaja iz načela enakosti. Človeške pravice imajo temelj v človeški naturi; ta je pa pri ljudeh enaka; torej so tudi pravice enake. Zmota, katere se drži liberalizem že po svojem temelju in kolikor toliko dosledno tudi v celem sestavu, je razvidna na prvi pogled. Liberalizem ne vpošteva, da je človek po svoji naturi odvisen od Stvarnika in da so meje, ki jih ima v svojem individualnem, kakor tudi v socijalnem življenju, nravne dolžnosti, ki izvirajo iz njegovega metafizično nujnega razmerja do Boga.

Socijalizem (tu govorimo samo o komuniškem socijalizmu), se snuje na liberalnem načelu individualne enakosti. Da si bodo ljudje vsi enaki, ne zadostuje politična in gospodarska svoboda — tako pravi; — ker si večina državo tako ureja, da ji je prav. Večino so si pa znale pridobiti grajanske stranke in nižje ljudstvo nima od vse svobode ničesar; še hujše robstvo, nego je bilo pred liberalstvom, je tlači. Treba je torej takih razmer, da se ljudje ne bodo delili v gospodujoče in vladane, da ne bo en sloj na vrhu, drugi pa na tleh, marveč da si bodo vsi res dejanjski tudi v uživanju posvetnih dobrin enaki. To se pa da doseči samo s tem, da pade zasebna last. Namestu zasebnikov bodi družba edini upravičeni lastnik.

Liberalizem in socijalizem sta revolucijska. Prvi je s svojo politično in gospodarsko svobodo razbil prejšnje državne oblike in jih namestil z ustavami; vrh tega je pa uničil vse gospodarske organizme s svojima načeloma svobodnega tekmovanja in svobodne delavske pogodbe. Drugi namerava še več. Razdrobiti hoče razmerje proizvajalnih sredstev do posamnikov, ki je ustanovljeno po zasebni lasti, in s tem ustvariti popolnoma nove proizvajalne načine. Revolucija, ko jo hoče socijalizem, je hujši nego tista, ki jo je vprizoril liberalizem, ker zahteva mnogo širšo svobodo; oprostiti hoče posamnika tudi tistih vezi, ki mu jih sedaj stavi zasebna last. V kolikor povdarjata liberalizem in socijalizem svobodo, sta revolucijska. A v njunih sestavih nimamo samo načela svobode, marveč tudi načelo avtoritete. Liberalizem zagovarja avtoriteto večine v državi in država mu je najvišji tvor, — vsemogočna, popolnoma neodvisna. Socijalizem gre v tem še dalje. Avtoriteta njegove države je še večja, ker obsega tudi lastniško pravico in vse, kar je ž njo v zvezi — proizvajanje, kroženje, deljenje in uživanje blaga.

V tem oziru torej nista liberalizem in socializem revolucijska, marveč v naravnostnem nasprotju z vsako revolucijo. In ker poudarjata državno avtoriteto preveč, ne moremo reči, da sta konservativna, marveč naravnost reakcijsko nazadnjaška. Svoboda in avtoriteta sta si dva nasprotna pojma. Svoboda teži po neomejenosti; avtoriteta ji stavi meje; svoboda noče ukazov od zunaj; avtoriteta živi z ukazi; svoboda se upira sili; avtoriteta deluje s silo.

Kjer vlada avtoriteta, tam ni mesta za svobodo, razven za tistega, ki se sam radovoljno podvrže avtoriteti. Radovoljno se pa more podvreči le tedaj, če spozna, da je to zanj potrebno in dobro. Človek, ki po umu in razodeti veri priznava meje svoje nature in vrh tega vso blaženo srečo, ki mu jo donaša to priznavanje, je lahko svoboden tudi ob avtoriteti, ker vidi v avtoriteti nujen, sebi prikladen pojav svoje omejenosti od Stvarnika. Liberalizem in socializem pa ne poznata Boga. Liberalizem je panteiški, socijalizem pa materiališki. Njuna sestava temeljujeta v neomejenosti in neodvisnosti človeške nature in zato stavita po krivici svobodi, ki jo proglašata, meje v državi. Na videz napreduje socijalizem v svobodi, ker podira vezi stanovskih, slojnih in premoženjskih razločkov. Toda subjekt svobode je po njegovem še mnogo manj posamnik, nego po liberalizmu, ker je oblast, ki jo ima socijalizmova država, mnogo višji nego oblast liberalizmove države. Svobodo poudarja sicer do skrajnosti, avtoriteti pa, ki je ti svobodi naravnost nasprotna, ustanavlja še širši delokrog.

Kdor pričenja svoje umovanje o človeški družbi z načelom neomejene svobode, mora čutiti, da v komuniškem socijalizmu še ne more biti končnega razvoja. Če se hoče svobodi res priboriti kraljestvo, mora pasti vsaka njena ovira; razdrobiti se mora torej zadnja sled avtoritete. Z logično doslednostjo mora biti torej za socijalizmom še drugi socijalni sestav, kakor je moral za liberalizmom priti socijalizem. In ta sestav imamo v anarhizmu«.

Anarhizem se bojuje proti vsaki avtoriteti. Socijalizem bije boj proti sedanjemu družabnemu redu in proti vsebini sedanjega prava; anarhizem gre dalje in pobija tudi vsako pravno silo in s tem vsako pravo. Socijalizem mora s tem, ko teži po komuniški državi, priznavati tudi pravno silo; anarhizem jo zanikava popolnoma. Socijalizem hoče centralizacijo vsega gospodarskega življenja; anarhizem pobija vsako centralizacijo in dopušča samo popolnoma svobodne zveze posamnikov. Na eni strani se ponuja centralizacija z najvišjo državno avtoriteto, na drugi federalizem s temeljem v popolni individualni svobodi. Socijalizem hoče osvoboditi človeštvo kapitaliških monopolov s tem, da prepušča državi monopol v vseh ozirih; anarhizem se protivi vsakemu monopolu.

Iz programa, ki so ga sklenili anarhisti pri shodu v Londonu dne 14.—19. mal. srpana 1881, najložje izpoznamo, kako nameravajo doseči svoje namene. Program se glasi:

»1. Propaganda z besedo in tiskom je nezadostna; poglavitno agitacijsko sredstvo bodi propaganda v dejanju.

2. Sedanje družabne ustanove naj se popolnoma in siloma razdró.

3. Vsa sredstva, ki morejo razbiti sedanjo nenravno družbo, so nravna.

4. Čas je za revolucijska dejanja; z dejanji je treba gojiti revolucijskega duha.

5. Zakonita pot, po kateri se je splošno hodilo do sedaj, se mora ostaviti. K revoluciji vodi samo dejanje po nezakoniti poti.

6. Tehniške in kemiške vede, ki so že pomagale revolucijski stvari, so poklicane, da ji še bolj pomagajo. Kongres priporoča zato skupinam in posamnikom mednarodne delavske zveze, naj vpoštevajo veliko vrednost proučevanja teh ved in njihove porabe za branilna in napadna sredstva.

7. Za organizacijo zadoščajo samo splošna načela; vsaka skupina bodi sama zase; po svoje naj deluje v smislu teh načel«.

Vsled teh sklepov so se ustanovile svobodne anarhiške skupine, ki so imele med seboj po voditeljih tajne zveze. Osnovala se je tudi mednarodna informacijska pisarna.

Najpreje segajo po tistih, katerih silovita in nagla smrt je najbolj sposobna, da prestraši vlade in oslabi njihovo moč, t. j. osebe vladarskih rodbin. Tako uči Bakunin, začetnik anarhiške organizacije v svojem revolucijskem katekizmu.

Glasilo anarhistov »Freiheit« je to načelo v divje surovi obliki mnogokrat povdarjalo. Par vzgledov!

»Kar se izvrši na kakem izvrševavcu sedanje izkoriščevavne družbe: umor, rop, goljufija, požig itd. mi nimamo nič slabega reči o tem«.[1]

O napadavcih nemškega cesarja piše:[2])

»Če je še mož, kot sta Hödel in Nobiling na Nemškem, jim kličemo: Pomerite! Sprožite!«

»Tresite se, kanalije, krvosesi, skrunivci deklet, morivci in rabeljni, dan povračila, maščevanja je blizu! Predbitke so se pričele. Dinamiten pas oklepa celi svet, ne samo stari, marveč tudi novi. Tu in tam pleše krvava tolpa tiranov na vulkanu. Dinamit na Angleškem, Francoskem, Nemškem, Ruskem, Laškem, Španskem, v Novem Jorku in Kanadi. Vroče bo ob dnevu dejanja in vender bo gadja zalega tulila in škripala z zobmi v smrtni grozi«.[3])

»Kmalu bodo odstrelili popa od oltarja. Vsak knez na prestolu bo našel svoj plen. Strup bo izvrševal svojo dolžnost pri mizi samopašnikov. Dinamit se bo razpokal v najsijajnejših kočijah. — Mi verujemo samo in edino v smodnik in svinec, strup in bodalca, dinamit in bombo«.[4])

Bodi dovolj! Zgodovina zadnjih let, razstreljeno srce laškega kralja pred par dnevi priča, da se izvršujejo še vedno te besede. Grozna resnica! Kje naj iščemo rešitve!

Kakor neutolaženi ogromni izdihi po rešitvi teh socialnih zagonetk se glasé vsi sociališki programi. Ker je toliko zla v dejanjskem življenju, toliko nesorazmerja med željo po svobodi in med silami, ki jo dušé, zato se pa tudi vedno več trpečih ljudi združuje s temi vzdihi. Iz skrajnih zmot komuniškega socializma in individuališkega anarhizma doni orjaška prošnja po rešitvi, zdravo, sveto jedro človeške nature, koprneče po sreči. To resno koprnenje ne more ostati brez sadu.

Čim dahne duh krščanstva, duh Kristusove cerkve v uboga srca, pa dobé odgovor vse razumne smeri komunizma, socializma in tudi anarhizma. Komunizem ljubezni odmeva iz vseh naukov Jezusove vere in večno nihalo pravičnosti v silovitih taktih razbija vsako sled oderuštva in zatiranja. Tu ne vlada teorija, marveč resnica! In ta resnica je že od prvega nastopa sem obsojala bistvo oderuštva v boju proti plodovitosti kapitala neprimerno jasneje nego tavajoči poskusi socialiških velmož naše dobe. In anarhizem! Svoboda uma in srca blesti nasproti iz vsega cerkvenega življenja. Nebrojno individualnosti, ki so se razvile ob ti svobodi, opisuje sveta povestnica in svetu nerazložljivo spričuje, kako so otroci in slabotniki, reveži in bolniki, deve in žene svoje individualnosti razvili do neumljivega sijaja, do bajnega veličastva. Boj za to svobodo je zgodovina katoliške cerkve. Boj za cerkveno svobodo se imenuje, a v resnici je boj za zlato solnce svete svobode, boj za svoboden razvoj cele človeške individualnosti; boj proti knezom in vladarjem sveta, boj proti bogatinom in veljakom, boj pa tudi proti sleparjem in zmotnim hujskačem! Kar je resničnega jedra v anarhizmu, najde le v katoliški cerkvi svojo obrambo.

In čim vzbujajo ljudstvo nove teorije, tem mogočneje se glasi tudi njihov glas in v strah liberalcem in polovičarskim licemercem se budi verski duh in med vsemi velikimi zmotami stoji ne malo vsled njihovega nastopa na dnevnem redu — versko vprašanje.«

* * *

O umoru kralja Umberta poroča italijanski list »Messagero« naslednje podrobnosti: V soboto zvečer je kralj vsprejel povabilo župana v Monzi, naj bi se udeležil slavnosti telovadcev, in v nedeljo ob $^1/_2$9. uri se je pripeljal v telovadnico. Po završeni telovadbi je slavnostni odbor pozval zmagovalce in kralj je vsakemu osebno izročil namenjeno darilo. Ob 10. uri zvečer je bila slavnost končana. Kralj se je poslovil od župana in se usedel na voz. Njemu ob strani se je usedel njegov pobočnik general Ponziovaglia. V trenutku pa, ko so konji pote-

[1] Str. 27. 5. jul. 1884.

[2]) 23. avg. 1884.

[3]) Št. 41. 11. nov. 1884.

[4]) Št. 11. 14. marca 1885.

gnili voz, se je približal iz množice bled, črno oblečen človek kakih 35 let in iz malega samokresa štirikrat ustrelil na kralja. Kralj se je naglo dvignil s sedeža, a je ravno tako naglo padel nazaj. Množica je hipoma padla po napadniku in mlatila po njem kot divja. Orožniki so ga z največjim naporom iztrgali množici iz rok vsega krvavega ter ga posadili v neki voz in naglo odpeljali s prizorišča. Ljudstvo je najprej menilo, da je kralj samo ranjen, toda jedna izmej štirih krogelj ga je zadela v srce. To se je zgodilo ob ¾11. uro in ob ½12. uri je kralj v svoji palači izdihnil dušo. Glavni pribočnik je o dogodku takoj sporočil kraljici Margareti, razljučena množica pa je hitela k ječi, da bi udrla vanjo in sama sodila nečloveškega zločinca.

V Rimu so zvedeli o groznem dogodku v ponedeljek zjutraj ob 2. uri. Spočetka ni hotel nihče verjeti, dokler ob 4. uri ni došlo uradno obvestilo v Kvirinal. Zjutraj so bile zaprte vse prodajalnice radi žalovanja. Župan rimski pa je izdal sledečo objavo:

»Someščani! Zlobna roka je včeraj umorila kralja Umberta. Grozovito zločinstvo, ki je Italijo oropalo kralja v trenotku, ko je mladini podal nove dokaze svoje skrbi, vsprejema svet z največjo grozo. Rimljani, ki smo se sleherni dan mogli prepričati o dobroti njegovi, občutimo globoko žalost nad tem zločinom, tem globlje pa še občutimo žalost nad nesrečo domovine«.

Takoj po dohodu uradnega obvestila so zapečatili vse kraljeve zasebne prostore in so razun jednega zaprti vsi dohodi v Kvirinal.

Po drugih virih je morilec Gaetano Bresci doma iz Prato in 39 let star in je svilotkalec. Njegov brat je poročnik v 11. topniškem polku. V trenotku napada je bil miren in mrzel; na roki, s katero je streljal, je imel belo rokavico. Pri aretovanju ni kazal najmanjega odpora.

Kralj je baje zadnjikrat zdihnil, ko so ga pripeljali v vilo. Kraljica Margareta je takoj prihitela k njemu in vprašala okolu stoječe, če so zdravniki. Na odgovor, da so, je zaklicala kraljica: »Pomagajte vendar za božjo voljo!« »Veličanstvo«, so odgovorili zdravniki, »naša umetnost ne pomaga nič več«. Po teh besedah je kraljica omedlela.

Uradno poroča iz Monze dunajski kor. urad, da je ustreljeni kralj zaklical: »Saj ni nič!« Voz s kraljem je bil v treh minutah v kraljevi vili in kralj je še dihal, ko so ga položili v postelj, kjer je takoj umrl.

Atentati na kralja Umberta. Anarhisti so že večkrat poskušali umoriti kralja Umberta. Prvi napad na kralja se je zgodil 17. novembra leta 1878. Peljal se je takrat kralj s kraljico, svojim sinom in ministerskim predsednikom od neapoljskega kolodvora proti »Piazza Carriera Grande«. Ljudstvo ga je navdušeno pozdravljalo. Nakrat se je priril skozi množico neki človek, ter skočil proti kraljevemu vozu. Kralj je menil, da mu bode izročil prošnjo. Kraljica pa je zapazila, da ima mož v levi roki nož. V trenutku, ko je atentator zamahnil proti kralju, zaupila je kraljica: »Morilec! Primite ga! Carioli, rešite kralja.« Kralj je s sabljo udaril napadalcu po roki, a napadalec se ni ustrašil in je še jedenkrat zamahnil proti kralju, ko je ministerski predsednik Carioli se vrgel na napadalca. Napadalec se je vrgel na ministerskega predsednika ter ga sunil. Dijaki in vojaki so v trenotku prihiteli na pomoč ter napadalca prijeli. Zvečer je prebivalstvo Neapolja priredilo sijajno manifestacijo rešenemu kralju. Napadalec je bil Lah Giovanni Passante, 29 let star, in je bil član socijalnorepublikanskih družb. Izjavil je, da je anarhist. Kralj ga je pomilostil na dosmrtno ječo. — Drugi atentat na laškega kralja Umberta se je izvršil 22. aprila 1897 dva kilometra od rimskega mesta. Kralj se je peljal na dirkališče. Napadalec je skočil na kraljev voz in zamahnil z bodalom proti kraljevim prsim. Kralj je odbil mahljaje s tem, da se je vzdignil. Napadalec je vrgel nato bodalo proč. Na policiji je povedal, da se imenuje Pietro Acciarito, 24 let star, kovaški pomočnik, rojen v Arteni. Ko so kralju odličnjaki na dirkališču k rešitvi čestitali, dejal je kralj: »To so prijetnosti mojega stanu«. Napadalec je bil obsojen na dosmrtno ječo. — Tretji uspeh se je anarhistom posrečil. Doma je napadalec iz starega mesteca Prato, ki leži približno jedno uro severno od Florence. Prebivalstvo je večinoma socijalnodemokraško. Policija njegovega imena ni dobila v zapisniku anarhistov. V žepu napadalca so dobili list »Sociale Frage«, ki izhaja v Pattersonu v Severni Ameriki, ter ima anarhistiške tendence. Urejujejo list Italijani. Vsaka številka tega lista pozivlja k umoru kraljev, posebno pa k umoru kralja Umberta. Na Dunaju so prijeli delavca Alojzija Vogrina, ki je zaklical: »Živela anarhija« in odobraval umor. Pred dvema letoma je bil morilec Bresci v Budimpešti, odkoder je zginil na dan umora cesarice Elizabete. Morilec se vede strašno cinično.

Morilec je rekel, da je prišel v Monzo 27. julija iz Pattersona v Ameriki. O tej priliki se spominjamo, da je bil tudi italijanski prestolonaslednik, ki je ravnokar stopil na italijanski prestol, že v nevarnosti pred anarhistiškimi napadi. Le vsled posebne pazljivosti oblasti je odšel nevarnosti, ko se je peljal k pogrebu naše pokojne cesarice. Anarhisti so ga hoteli umoriti mej vožnjo od Beljaka na Dunaj.

Dne 20. junija t. l. smo priobčili v »Slovencu« notico, ki kaže, s kako vstrajnostjo so se anarhisti pripravljali na umor laškega kralja. Notica se je glasila:

»Anarhista so prijeli te dni v Pontebi. Pred kratkim je prejel njegov oče, ki biva sedaj v Velikovcu na Koroškem, pismo od svojega, v tujini bivajočega sina, ki mu naznanja, da bo umoril italijanskega kralja, ker ga je žreb odločil za to »delo«. Ob jednem mu je naznanil, da je sedaj na potu v Rim in bodo letos še štirje knezi žrtve anarhistov. To pismo je izročil oče orožnikom in glavarstvo je odredilo potrebne korake.«

Kaj se je zgodilo s tem anarhistom, nismo mogli poizvedeti. Na njegovo mesto je stopil drug tovariš, ki je izvršil grozodejstvo.

Mrtvi kralj v Monzi. Iz Monze se poroča: Soba, v kateri so zdravniki balzamovali truplo kraljevo, je polna cvetlic. Kraljica je položila ob oder venec ter moli ob mrtvecu. Nobene prošnje je ne spravijo proč od mrtvega kralja, čegar ustne so nabrane v smehljaj. Spremstvo, ki jo tolaži, pripoveduje, da je ta umor največe grozodejstvo, kar se jih je zgodilo tekom stoletij, ker kralj Umberto je bil dober mož, ki je ljubil svoj narod nad vse.

Iz kraljevega življenja. Kralj Umberto je bil sin kralja Viktorja Emanuela in rojen 14. marca 1844 l. Udeleževal se je l. 1859 in 1866 vojsk proti Avstriji. V zadnji vojski proti Avstriji je vodil jedno divizijo ter se je udeležil tudi bitke pri Kustoci. Dné 22. aprila 1868 se je zaročil s hčerjo vojvode Ferdinanda. Takrat je bil kralj star 24 let, njegova nevesta 17 let. Iz tega zakona je sin princ Viktor Emanuel neapoljski, ki je, kakor znano, poročen s hčerjo črnogorskega kneza. Dné 9. januvarija 1878. l. je postal Umberto po smrti svojega očeta kralj laški. Prijateljsko zvezo je imel od svojega potovanja v Berolin z Nemčijo ter je bil l. 1881 na Dunaju. Skoro je nastala trodržavna zveza, katere zvest pristaš je bil kralj Umberto. Kralj Umberto je užival veliko popularnost. O času kolere v Neaplju je brez strahu tolažil bolnike, ob potresu v Iskiji je prišel takoj na kraj nesreče, hodil je po kočah revnih in stradajočih ter dajal pomoči. Kralj Umberto je dosegel starost 56 let. Sosebno hudo so zadeli kralja leta 1898 nemiri v Milanu, s katerimi so rovarji pozdravili srebrno kraljevo poroko, ki se je tedaj vršila v Turinu. Mnogo političnega boja je kralj imel z iredentisti, ki so zahtevali Trst in Trident za Italijo, in zadnji čas z laškimi porazi v Afriki in z obstrukcijo v laškem parlamentu, povrh pa je moral gledati, kako objema socijalna beda Italijo. Anarhisti so bili kralju sosebno sovražni radi ostrih zakonov proti anarhistom, kateri so bili sprejeti v zbornici za časa Pellouxovega ministerstva. Tudi oproščenje Acciaritovih sokrivcev ni potolažilo anarhistov. Svoje dobro srce je kralj pokazal sosebno s tem, da je del svoje civilne liste pustil Italiji, ko je prišla v denarne stiske.

Politični pregled.

V Ljubljani, 31. julija.

Obnovitev desnice. Pred nekaj dnevi so tudi razni češki listi poročali o pogajanjih mej raznimi zastopniki bivše desnice, nemškimi ter češkimi. O tem je poročal prvi mladočeški list »Narodni Listy«. Ta list pa sedaj sam dementuje prvotno poročilo in izjavlja v jedni zadnjih številk in piše: »Da se konča tako in jednako govoričenje, izjavljamo na podlagi zanesljivih informacij, da so vse te navedene vesti popolno neosnovane. Z mladočeško stranko in njenim zastopstvom se o tej zadevi izmej pozvanih krogov nihče ni razgovarjal in nihče ni opravičen sploh pogajati se s kom v ime mladočeške stranke, in naj si bo tudi vlada sama«. — Glasila nemške katoliške ljudske stranke vkljub temu odločnemu dementiju pišejo še vedno o mogočosti obnovitve stare desnice v nepredolgem času.

Zahteve dunajskih Čehov. Na Dunaju se je vršil v nedeljo, kot smo že napovedali, velik češki shod, katerega se je udeležilo do 2500 oseb. Na dnevnem redu sta bili točki: »Češko šolstvo na Dunaju« in pa »Politične zahteve dunajskih Čehov«. O prvem predmetu je govoril neki Striberny, o drugi pa Chlubna Glasom sprejete resolucije zahtevajo dunajski Čehi mej drugim to-le: Popolno narodno jednakopravnost pri vseh državnih in avtonomnih uradih na Nižjeavstrijskem; proporcijonalno zastopstvo narodnih manjšin v vseh zastopih; ustanovitev javnih ljudskih in meščanskih šol s češkim učnim jezikom na občinske stroške in sicer v vseh krajih, kjer doseza število učencev normalno število; ustanovitev čeških srednjih šol, ter obrtnih in trgovskih šol v razmerju češkega prebivalstva na držav. stroške; slednjič podelitev javnosti Komenskega šoli ter da jo prevzame občina v svojo upravo. — Resolucije so bile soglasno sprejete, le žal, da bodo Čehi še dolgo čakali na njih uresničenje.

Nemški armadni jezik na Ogerskem. Zunanje ministerstvo v Budimpešti je te dni razsodilo, da morajo vsi uradi na Ogerskem vsprejemati nemške dopise od vojaških oblastev in jih v nemškem jeziku reševati. Do tega odloka je bila vlada na veliko jezo vseh mažaronov prisiljena vsled pritožbe vojnega poveljstva, ker mu je neki matrični urad vrnil nerešen nemški dopis. Vojna uprava, o tem so se sedaj prepričali Mažari, ni dunajski magistrat.

Nemški cesar proti Kitajcem. Cesar Viljem je v minulem času opetovano povedal vsemu svetu, da se hoče eksemplarično maščevati nad kitajskimi barbari, ki so umorili njegovega poslanika in bržkone tudi vse ostale. Vsem je še v spominu njegov prvi tozadevni govor, a izjava njegova ter ogorčenje, ki je je izrazil minuli petek v Bremerhavenu povodom odhoda nemške brigade v Kino, prekaša vse do sedaj povedano. V sobotnem listu smo že na kratko omenili vsebino njegovega zadnjega govora. »Dobro vam je znano«, pravi cesar, »da se vam je boriti z lokavim, pogumnim, dobro oboroženim in grozovitim sovražnikom. Ko pridete z njim v dotiko, vedite: Nikakega pardona, nikakih ujetnikov. Sučite svoje orožje tako, da se še tisoč let noben Kitajec ne bo predrznil postrani pogledati Nemca. Kdor vam pride pod roke, naj bo izgubljen. Otvorite kulturi pot«. To so izredno ostre besede in so vzbudile v vseh krogih občo pozornost. Dva momenta se v časopisju, posebno onem, ki je angleškim in ameriškim kapitalistom najbolj naklonjeno, postavljata v prvo vrsto. Poziv cesarja Viljema, pravijo, je barbarsk, nasprotujoč vojnim navadam vseh civilizovanih narodov, in pogreza nemško armado z viteškega stališča na nivô vzhodno-azijskih tolp in divjega fanatizma. Konečno pa raznim krogom ne dopada, da Nemčija pri tej akciji tako prezira ostale velesile, kakor bi bila samo njena naloga, otvoriti pot kulture v Kini. — Kajpada se zde te besede preostre tudi vsem drugim krogom in neumesten del govora o nalogi kulture. Pred vsem pa svet ne more umeti tako izredno velike izpremembe v nemški zunanji politiki, kjer je še do zadnjega veljalo načelo, da Nemčija ne prične vojske, dokler ne bo dejanjski napadena. Vidi se, da se umor poslanika smatra za napad na nemško poseet.

Razmerje mej francosko vlado ter pariškim nacijonalnim zastopom je skrajno napeto, a temu ni vzrok poslednji marveč ministerski predsednik Waldeck-Rousseau in njegov zvesti kolega Millerand. To nasprotje se je posebno v zadnjem času pokazalo v zelo jasni luči. Pri neki šolski slavnosti bi bil moral po dosedanji navadi predsedovati obč. zastopnik dotičnega okraja Balliére, a v zadnjem trenutku ga je višji šolski nadzornik po prefektovem naročilu izključil. Dne 1. avgusta se pa vrše v mestni hiši velike slavnosti na čast zastopnikom umetnosti in vede Na povabilo obč. zastopa je pa Loubet izjavil, da se slavnosti ne more udeležiti, ker se je ne udeleži Waldeck-Rousseau. Na ta način je oropana bližja slavnost vsakega oficijelnega značaja.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 31. julija.

Slomšekova slavnost na Ponikvi ob južni železnici vrši se po tem-le sporedu: 1. Zjutraj ob 4., ob ½7. in 8., potem dopoldne ob ½10. in ob ¾11. uri sprejem gostov na tukajšnjem kolodvoru, odhod na Ponikvo (15 minut hoda). 2. Ob 10. ur slovesna sv. maša, katero daruje velečastit g. Ogradi, opat celjski, cerkveni govor im veleč. g. prof. dr. Medved; orgla pri maš g. Karol Brvar, vodja orglarske šole v Celji poje mešani zbor iz Celja, spremlja oddelel celjske narodne godbe. 3. Ob 1. uri odkritj spominske plošče na šoli; slavnostni govo govori g. Vekoslav Strmšek, nadučitelj n Medvedovem selu, zapoje učiteljski zbor Molitev za slovanski rod. 4. Ob 2. uri ban ket. 5. Ob 5. uri skupni izlet na Slomšeko rojstni dom, nazajgrede na grič sv. Ožbalda (spominski kraj iz Slomšekove mladosti) Zvečer koncert in ljudska veselica. — Pr slavnosti bo sodelovalo sl. celjsko pevsk društvo, poje: „Pozdrav“ od dr. G. Ipavica „Nazaj v planinski raj« od Nedveda, „Žitn polje“ od Gerbića, vse mešan zbor. Sl. ptuj sko pevsko društvo poje: „Jadransko morje od Hajdriha; „Slovanska pesem“ s tenor i bariton samospevom od dr. B. Ipavica. Uč teljski zbor: „Kitica slov. narod. pesmij“ o Foersterja; „Slovanski svet, ti si krasan“ o Volariča. Sl. pevsko društvo v Šmartnem Rožni dolini: „Slovenac i Hrvat“, mošk zbor, „Slava Sloveneem“ z bariton solo o R. Brvarja. — Pri slavnosti bo nadalje na stopilo sl. telovadno društvo celjski „Sokol“ Godbeni del oskrbi sl. narodna godba i Celja. Ob 9. uri zjutraj bo slovanska maša katero daruje g. Vasil Sosnovskij iz Junaš keva v Galiciji. — P. t. gostje, ki se name ravajo udeležiti banketa, pozivljajo se vnovič da prijavijo to pred slavnostjo slavnostnemu odboru. P. t. ponkovški rojaki pozivljajo se še enkrat, da se udeleže predvečer t. j. 4 avgusta sestanka ali pošljejo pooblastil svojim rojakom, da jih zastopajo.

S Ponikve: Slavnostni odbor za Slom šekovo slavnost javlja tem potom sl. občin stvu, da se je obrnil do generalnega ravna teljstva juž. železnice, da pripravi za 5. av gusta na vsaki postaji od Ljubljane, Mari bora, Ormoža ter Zagreba do Ponikve za dostno število vozov, uvede ev. oddeljen vlake, da se ustavi dne 5. in 6. avgust brzovlak na tukajšnji postaji, ter da dovo p. t. udeležencem znižano vožnjo. Glede ev znižane cene obvesti se sl. občinstvo pravo časno potom časopisov.

K Slomšekovi slavnosti na Ponikvi je prijavilo doslej nad 30 društev in korporacij svojo udeležitev. Omenjamo samo nekatera, in sicer: slov. pevsko društvo s sedežem v Ptuju, celjsko pevsko društvo šmartinsko pevsko društvo, celjski in ljub ljanski „Sokol“; učiteljska društva: za šmarsko-rogaški, celjsko-laški, konjiški, ormoški, ptujski, slov.-bistriški in kozjansk okraj, vsa korporativno; jugoslovansko uči teljsko društvo, učiteljsko društvo v Ljub ljani po deputaciji; akademična društva „Slovenija“, „Triglav“ z zastavo, „Sava“, „Danica“; gasilna društva: v Št. Jurju ob juž. žel., v Št. Jurju ob Ščavnici korporativno, gasilno društvo za ormoški okraj s sedežem v Hardeku po večji deputaciji družba sv. Cirila in Metoda po svojem p

mestniku, družba sv. Mohorja, krščansoc. zveza v Ljubljani z zastavo; slav. športno društvo v Mariboru, slov. zidarsko in tesarsko društvo v Ljubljani z zastavo ter mnogo drugih sl. narodnih društev. — Nadalje so se že prijavili zastopniki: Rusov, Rusinov, Čehov in Hrvatov. — P. t. društva, ki morda niso dobila vabila, naj tega ne štejejo v zlo slavnostnemu odboru in naj se le oglase na slavnost. — Ravno tako se niso mogla posameznikom razposlati posebna vabila in se torej tem potom vabijo slovenski rojaki, da se udeleže Slomšekove slavnosti na Ponikvi, ki bode brez dvoma ena največjih, kar se jih je v tem stoletji priredilo na Slovenskem.

Podporno društve delavcev in delavk v ljubljanski tobačni tovarni je imelo včeraj ob ½6. uri na Virantovem vrtu javen shod. O pomenu društva je govoril dr. Krek. Zanimanje za to važno organizacijo se je splošno vzbudilo in mnogo zmotnih misli izpodbilo pri tem shodu. Par sitnih podrepnic iz soc.-dem. bande so bili poslali Železnikarjev oča nagajat, pa so morale med splošnim zasmehom odfrčati z vrta. Oča naj si zapomnijo, da utegnejo med liberalnimi advokati, uradniki, oštirji, kramarji in drugimi pismouki dobiti še kakega pristaša, med delavci jim je za vselej odklenkalo.

Shod v Cirknici. Zadnjo nedeljo je bil javen shod v Cirknici; sklicalo ga je tamošnje politično in izobraževalno društvo. Državni poslanec gospod dr. Žitnik je poročal o državnem zboru in pojašnjeval nemško-liberalne zvijače, ki že nad tri leta ovirajo vsako delo v državnem zboru. Naglašal je iznova, da je »Slovanska krščansko-narodna zveza« glede obstrukcije ene misli. Vsi naši poslanci so obžalovali češko obstrukcijo, a ravno tako pa obsojali, da je prešnja vlada s svojo prijenljivostjo nasproti nemškim kričačem izzvala češko obstrukcijo. Zato pa tudi iskreno žele, da sedanja vlada da češkemu narodu primerno zadoščenje. Srce mora boleti vsakega avstrijskega domoljuba, ko nemška preširnost ruši temelje državi, ovira gospodarski razvoj in neti sovraštvo mej narodi z vedno novimi zahtevami. Taka zahteva je nemški državni jezik, ki bi pomenil popolno kapitulacijo prave avstrijske ideje pred prusko nemško hegemonijo. Govornik je še pojasnil razne narodno-gospodarske načrte zakonov, ki so ostali nerešeni. Gospod deželni poslanec Zelen je govoril o kranjskem deželnem zboru ter ostro bičal liberalno nemško-slovensko zvezo, ki v vsakem pogledu škodi celokupnemu narodu slovenskemu ter vzbuja opravičeno ogorčenost med pravimi slovenskimi rodoljubi. Konečno je gospod dr. E. Lampe govoril o pomenu in potrebi drugega slovenskega katoliškega shoda v Ljubljani. Leta naj združi vse dobre življe našega katoliškega naroda in pokaže tudi višjim gospodom želje in zahteve naše v verskem, narodnem in gospodarskem oziru. Bile so vsprejete naslednje resolucije: 1. Vsi tu zbrani izrekamo svojemu nadpastirju najglobokejšo udanost in pokorščino ter obsojamo s studom in vso odločnostjo strastne napade njegovih nasprotnikov. 2. Izrekamo danes popolno zaupanje svojim poslancem, kakor tudi odobrujemo taktiko »Slovanske krščansko narodne zveze« na Dunaju. 3. Z veseljem pozdravljamo drugi slovenski katoliški shod z željo. naj bi isti dosegel slovenskemu ljudstvu kar najlepših vspehov.

Slavna slovenska gasilna društva pozivljajo se tem potom, da se bodisi korporativno, bodisi po deputacijah udeleže dne 5. avgusta Slomšekove slavnosti na Ponikvi. Prijave izvolijo naj se poslati slavnostnemu odboru na Ponikvi ob juž. žel.

Zadoščenje zastavi bratovščine sv. Cirila in Metoda v Trstu. V nedeljo se je vršila procesija pri sv. Jakobu v Trstu. Vsi napori Lahov, da bi tudi to pot preprečili udeležbó bratovščini sv. Cirila in Metoda z njeno zastavo, so bili zaman. Škof je odločil, da se Slovencem ne sme goditi krivica. Nepregledne vrste tržaških Slovencev in Slovenk so se vile za zastavo. Sodijo, da je h procesiji prihitelo 15.000 ljudij. Sprevod, ki se je razvrstil za zastavo sv. Cirila in Metoda, je zavzel vso pot ki je bila sploh namenjena za proce- Dve stotniji vojakov ste bili pripravna niste imeli ničeser opraviti. Slovensko ljudstvo se je vzorno vedlo. Lahi so se pa skupno poskrili.

Strela je včeraj ob dveh popoludne udarila v hram na Volovniku pri Krškem. Hram je zgorel. Treščilo je tudi v zvonik leskovske župne cerkve. Med silnim deževjem se je usula toča, pa je hitro nehala padati. Suša velika.

Toča. Iz Leskovca se nam poroča: Sinoči po 8. uri je začela padati toča mej silnim pišem in deževjem. Pod kapom je bilo vse belo. Koliko škodo je naredila, kako daleč je segla, ni še znano.

„Narod“ v svojem elementu. Ta list po vseh kotih iztika za nenravnimi škandali. Po navadi se laže, kakor je delal s sv. Alfonzom. Sedaj pa triumfira, da je dobil menda resničen škandal. Župnik Tomšič v Dekanih je obdolžen nenravnega dejanja. To vest so prinesli židovski »Piccolo«, nemškonacijonalni »Grazer Tagblatt« in z veliko obširnostjo »Narod«, kateremu se vidi, da se z največjim veseljem liki neka žival valja v tem blatu. »Narodovo« pisanje je, kakor se nam iz Trsta poroča, v slovanskih krogih vzbudilo veliko žalost, ker so Tomšiča kot delavnega narodnjaka zelo čislali Slovenci in sovražili Italijani. Stvar se sedaj preiskuje. Ako je Tomšič res kriv, obsodili ga bomo mi veliko strožje, nego ona gospoda pri »Narodu«, ki sama razširja nenravnost z ostudnimi spisi. Oni, ki se norčujejo iz »deviških« društev, imajo najmanj povoda, zgražati se nad nenravnostjo. Ko bo stvar dognana, bomo sporočili izid preiskave.

V Trnovem na Notranjskem se je pri čč. šolskih sestrah »de Notre Dame« končalo šolsko leto 26. t. m. z božjo službo in slovesno preskušnjo. Učenke vseh 6 razredov so v vseh predmetih veselo in točno odgovarjale. V bližnji dvorani je bilo razstavljenih 600 ročnih izdelkov, ne le priprostih in praktičnih, temveč mnogo tudi jako finih in krasno izdelanih. Konečno so šolarice svirale in pele nekaj lepih pesem, med njimi dolgo, poslovenjeno spevoigro »Potovanje po domovini« in krasni latinski dvospev »Ave Marija«. Poslušalci, med njimi nekaj odličnih tujcev, so ginjeni in zadovoljni zapustili samostan. Prihodnje šolsko leto bodo č. redovnice v lepem novem poslopju sprejele nekaj več gojenk. Stariši, ki želijo izročiti svoje hčerke našim vrlim redovnicam, naj bi jih pravočasno oglasili. Gotovo bodo zadovoljni s podukom in vzgojo, ker naše redovnice se žrtvujejo za blagor deklic. Prepričali smo se tega pri zadnji šolski preskušnji.

Sokolska slavnost v Celju. Iz Celja se nam poroča: Prepoved celjske sokolske slavnosti, v kolikor se tiče vspored celjskega mesta, je namestništvo v Gradcu potrdilo. Mestni svet je zmagal, slovenski rekurz odbit. Tudi vsako izobešenje zastav je prepovedano, nošnja uniform v Celju dne 15. avgusta ali druga narodna znamenja.

Abiturijentski sestanek v Zagrebu. Poroča se nam dodatno k včerajšnjemu poročilu, da se je končno abiturijentom vendar dovolila ljudska slavnost, ki je bila kljub zmešnjavi radi večkratne prepovedi dobro obiskana. Včeraj so bili abiturijenti na mirogoju, kjer so zapeli žalostinko na grobu julijskih žrtev. V današnjih hrvatskih listih poroča odposlanstvo abiturijentov o krutih odlokih zagrebškega magistrata, ki končno vendar niso obveljali.

Nesreča in suša. Iz Želimelj se nam poroča: Pretečeni teden je tukajšnji posestnik in gostilničar Janez Podlogar kuhal brinjevec. V kleti je imel veliko pletenko, držečo petdeset litrov. V manjši steklenki je nosil vanjo nakuhani brinjevec. Že je bila velika posoda skoro polna in le še zadnjikrat nese, da posodo do vrha napolni. Pri tem mu pomaga žena. Mož veliko steklenko odmaši, žena nastavi steklenico, da dolije, tedaj skoči iskra — bilo je, kakor da bi se zabliskalo — in z neznanskim pokom in potresom se razleti velika pletenka na drobne kosce. Brinjevec se razlije po kleti ter začne neznansko goreti. Od strahu in groznega poka na pol omamljena sta vendar našla izhod iz kleti ter naglo zapahnila vrata za sabo. S pomočjo druzih ljudi so ogenj zadušili, da ni napravil še večje škode. Nevarnost pa je bila velika, ker je bil blizo ognja velik sod žganja! Pletenka je bila dober centimeter debela in vendar ni ostal noben večji košček razun vratu. Ko bi ne bila opletena, bi gotovo ne bila odišla brez težke telesne poškodbe. Tako je pa le gospodar na roki dobil lahko rano. — To naj bode v svarilo vsem, ki imajo s tem opraviti. Ne posode preje zamašiti, dokler ni polna, da se ne more nevarni cvet nabirati. Pa tudi ne preje kuhanega žganja dolivati, dokler se ni popolno ohladilo! — Kmetovalci smo res reveži! Ob času košnje so nam vedno nagajali grozni nalivi in sedaj ni bilo že od 10. julija niti kapljice dežja, vsled česar je nastala grozna suša, tako da po hribih niti orati in sejati ne moremo. Vse je tako lepo kazalo, pa velike škode nam je suša provzročila že do sedaj in če Bog v par dneh ne pošlje dežja, ne vemo, kaj bo. Pri nas in v sosednih župnijah v ta namen opravljamo očitne molitve. Bog nas usliši! Tudi lansko leto smo imeli pri nas občutno sušo, česar Ljubljančanje niste občutili. Čudno! Deloma smo še na barji in vendar tak razloček v padavini. Tako je bilo lansko leto meseca avgusta v Ljubljani 102 milimetra dežja, pri nas pa le 22 milimetrov!

Ljubljanske novice. Umrl je gosp. Alojzij Umberger, asistent pri c. kr. deželni vladi po dolgi, mučni bolezni. N. v m. p.! — Novi glavni cestni kanali se v kratkem prično graditi na Zaloški cesti, v Špitalski ulici in v Gradišči. Stroški so proračunjeni na 22.011 K. — Stopnjice bodo ob novem cesarja Franc Jožefa mostu na sv. Petra in Poljanskem nasipu. — Porotne obravnave v Ljubljani se zopet prično dne 3. septembra. — Mahrova trgovska šola je zaključila šolsko leto. V gremijalni trg. šoli je bilo 110 učencev, mej temi 84 Slovencev, v privatni trgovski šoli pa je bilo 111 gojencev, od katerih je bilo 26 Slovencev, 27 Srbov, 14 Hrvatov, 22 Lahov, 19 Nemcev, 1 Čeh, 1 Francoz in 1 Turk. — Puh omamil. Mej včerajšnjo nevihto so imeli pri pekovskem mojstru Čadu na Poljanski cesti odprta okna. Nakrat je zagromelo in tri delavce je omamil puh. Jeden delavec še danes toži, da mu ni dobro. — Nesreča. V mesnici pri Marčanu je prižigal luč 13letni vajenec France Logar. Ko je luč prižgal, skočil je raz stola in si pri tem nataknil levo roko na železen kavelj ter se opasno ranil. Lehnerjev tesar Ivan Košir se je danes hudo vsekal v nogo. — Obsojena tatica. Tatica Katarina Žitnik, katera je na sv. Petra cesti ukradla več stvari, je obsojena na 6 mesecev ječe. — Beračica tatica. Uršula Babnik beračila je pred škofijo štev. 17 in je ondi ukradla dve ženski srajci. Policija jo ima že v pesti. — Anton Čampa, znan postopač, prišel se je »hladit« na dvorišče k Javorniku na Poljanski cesti štev. 53. Vsedel se je ondi na klop in gledal, ako bi bilo kaj pripravnega za njegove prste. Res se mu je posrečilo ukrasti dve zajemalnici, eno srajco, en predpasnik, kar je bilo vse skupaj vredno 4 K. Nadstražnik Ažman je videl Čampo, ko je nesel imenovane stvari. Čampa se mu je zdel sumljiv, zato mu je reči odvzel in Čampo odvedel v zapor. — Zgubil je trg. pomočnik I. Armič številko od biciklja. Številka je 468.

Ponočni nemiri. Iz župnije M. D. v Polju se nam piše: V neki vasi naše župnije toči neka oseba vino in žganje. Proti temu ne moremo ugovarjati, a to odločno grajamo vsi sosedje, da ponoči, osobito ob sobotah in nedeljah, ni miru. Tudi se zgodi, da še v nedeljo zjutraj ponočnjaki polegajo na vrtu. Prosimo torej županstvo, domače obč. odbornike in sl. c. kr. orožništvo, da naredé konec nerodam v dotični gostilni.

Šolske vesti. Na lastno prošnjo je premeščen definitivni nadučitelj g. Ivan Bajec iz Polhovega Gradca na dvorazredno ljudsko šolo v Spodnji Idriji in definitivni učitelj gosp. Franc Mercina iz Erzelja v Goče. — Suplent na gimnaziji v Kranju dr. Valentin Kušar je imenovan učiteljem na učiteljski pripravnici v Kopru.

Slovensko šolstvo v Trstu. Preteklo nedeljo je bil občni zbor moške podružnice sv. Cirila in Metoda. Iz poročila tajnika č. g. Antona Stembergerja posnemamo, da je odbor podružnice želel od glavne družbe, naj se odboru podružnice glede šole pri sv. Jakobu v administrativnih in personalnih rečeh dajo pravice krajnega šolskega sveta, da se šola pri sv. Jakobu poviša v 5 razredno deško in 5 razredno dekliško, da se dosedanje poslopje poviša še za jedno nadstropje. Glavni odbor družbe ni ustregel tem prošnjam. Razširila se je samo trirazredna dekliška šola na štirirazrednico. Na dekliški in deški ljudski šoli je bilo 464 otrok. Ker so prostori pretesni, je oblast ukazala, da se je moralo mnogo otrok odstraniti. Šolski prostori so taki, da se v prihodnje niti dosedanji otroci ne bodo mogli več sprejeti. Šolske sestre so morale stanovati pod streho. Te slovenske misijonarice so učile tudi odrasle deklice v vezenju in je krasna zastava »bratovščine sv. Cirila in Metoda« njih delo.

Trgovca Jeglič in Leskovic sta svojo hišo Jurčičev trg št. 1. in v tej obstoječo trgovino s špecerijskim in kolonijalnim blagom prodala gospodu A. Lillegu ter preide ista s 1. avgustom t. l. v njegovo last.

V Vižmarjih pričel je inženir Wagenführer z Dunaja z deli za vodovod.

Požar. V nedeljo je zgorela posestniku in žagarju Remcu Jožefu na Primskovem pri Kranju hiša in žaga. Zažgal je baje 3 letni otrok. Kranjska požarna bramba ni mogla dosti rešiti.

Streljanje proti toči na Štajerskem. Tekom poletja pridejo, tako poroča gospod dr. Josip Vošnjak, na Spodnje Štajersko ti-le strokovnjaki vinogradništva in meteorologije: ravnatelj centralnega meteorološkega zavoda dr. Pernter z Dunaja, gornjeavstrijski deželni tajnik K. Tanzer, bavarski vladni svetnik H. Bermann iz Monakovega in celo iz Tiflisa v Kavkazu pride ravnatelj carskih vinogradov, Jurij Gogol-Janovski. Neka londonska tvrdka, ki ima v Indiji nasade za čaj, katere večkrat pobije toča, pa pošlje tudi svojega zastopnika. Vsi ti gospodje se bodo poučevali o vspehih streljanja proti toči.

Nesreče. Utonile so pri sv. Urbanu pri Ptuju tri dekleta v starosti 12 do 15 let. Utopljene so hčere posestnikov Murkota, Potokarja in Bezijaka. — Kačarjevi ženi Mariji Žnidaršič v Podcerkvi v loškem okraju se je otrok zadavil s kruhom.

Čudna poroka. Iz Gradca se čuje, da se je ondi poročil bivši redovnik, sedaj starokatoliški agitator Ferk.

Najnovejša pesem sv. očeta. Sveti oče je zopet zložil krasno pesem. Pesem je pisana v heksametrih in govori o mladem človeku, ki je zašel od pravega pota.

Na Reko pride 15. avgusta avstro-ogerska poletna eskadra. Za sprejem se vrše velike priprave.

Stavka. V Gradcu se stavka ključavničarskih pomočnikov nadaljuje. Tako so sklenili v nedeljo pomočniki na shodu. Povdarjali so, da se ne udado prej, dokler se jim ne zmanjša delavni čas, podaljša odmor opoludne za pol ure in se ne določi v soboto konec dela ob 5. uri popoludne. Tudi celovški ključavničarski pomočniki so sklenili pričeti stavko.

Nevesto je prodal. V »Amerikanskem Slovencu« čitamo: Pred kratkim iz Avstrije prišedša Lillian Meier bi se morala poročiti s Krištofom Schmidt-om. Poroka bi se morala vršiti v majhnem premogarskem mestu Stockett. Vsi svatje so bili že zbrani, nato pa je dejala nevesta, da se noče poročiti s Schmidtom. Rekla je, da hoče nekega Kunca in tudi ta je izjavil, da je pripravljen jo vzeti za ženo. Od začetka je bil Schmidt nekoliko jezen, toda za 65 dol. je bil slednjič voljan prepustiti jo Kuncu, ter je prisostvoval kot drug pri poroki, ki se je potem dovršila.

Telefonska in brzojavna poročila.

Italijanski kralj umorjen.

Rim,. 31. julija. Zjutraj zgodaj je monsig. Angeli sv. očetu prišel naznanit kraljevo smrt. Sv. oče je zahteval natančno poročilo ter naročil žalovanje v Vatikanu. Pri kardinalu Rampolli so se sešli kardinali v posvete glede pogreba.

Rim, 31. julija. Svetemu očetu je vest o umoru kralja prinesel kardinal Rampolla včeraj ob polu 6. uri zjutraj. Sveti oče je vzkliknil užaloščen: „Ob-

žalovanja vredna družina!“ Nato se je takoj darovala za dušni pokoj kraljev sveta maša.

Rim, 31. julija. Mej prvimi sožalnimi izjavami ste prišli sožalni brzojavki avstrijskega in nemškega cesarja.

Dunaj, 31. julija. Cesar je poslal italijanskemu poslaniku prisrčno sožalno brzojavko ter naročil nadvojvodi Ferd. Karolu, naj poslaniku še osebno izrazi cesarjevo sožalje. Sožaljne brzojavke so poslali dalje nadvojvoda Rainer, dr. Koerber, diplomatski zastopniki in dvorni dostojanstveniki.

Pariz, 31. julija. „Temps“ poroča: Italijanska vlada je bila že 2. junija obveščena od avstrijske vlade, da je neka tajna družba sklenila smrt kralja Umberto. Oni dan je namreč v Pontebi avstrijsko orožništvo prijelo nekega človeka, ki je izjavil, da je določen za umor italijanskega kralja. Ob jednem je izjavil tedaj, da so obsojeni na smrt štirje drugi vladarji. Konečno je tudi povedal, da njegovo aretovanje ne bo preprečilo tega načrta, ker mu je že določen naslednik. Italijanska vlada je potem takoj poskrbela za večjo kraljevo stražo, toda kralj je zahteval, naj ostane pri starem.

Budimpešta, 31. julija. Szell je v ime ogerske vlade in naroda poslal Saraccu obširno sožaljno brzojavko.

Rim, 31. julija. Predsednik Loubet in kralj Aleksander sta poslala novemu kralju Emanuelu II. prisrčne sožaljne brzojavke povodom umora kralja Umberto. Istotako kraljici-vdovi Margareti.

Rim, 31. julija. Truplo kraljevo pripeljejo v Rim, kjer ga pokopljejo v „Panteju.“ Listi so priredili posebne izdaje, v katerih slavijo kraljeve izredne kreposti. — Kralj, ki je vedno gojil najboljše simpatije do delavstva, da je moral pasti baš kot žrtev zločinca delavca. Listi dostavljajo svojo udanost in simpatije do novega kralja.

Rim, 31. julija. Uradni list objavlja naslednji manifest novega kralja Viktorja Emanuela II. na ital. narod: „Pozvani na prestol vršimo bridko dolžnost, naznaniti deželi grozno nesrečo, ki je tako silovito končala dragoceno življenje kralja Umberta. — Narod bo v svoji odkriti ljubezni do presvetlega pokojnika obsodil grozoviti zločin in ohranil časten spomin plemenitemu kralju, ponosu svojega naroda, ki je častno nadaljeval tradicije savojske hiše. V neomajni zvestobi se bo oklenil narod naslednika in s tem pokazal, da ustava ne umrje.

Monza, 31. julija. Vojaki, ki so morilca branili pred ljudsko jezo, imajo vse raztrgane obleke vsled silnega ruvanja z ljudstvom. Dva vojaka in dva stražnika sta nesla napadalca v ječo, mej tem ko so vojaki okolu njih razganjali ljudstvo. Ljudstvo je hotelo naskočiti njegovo ječo. V Monzo je morilec prišel pred dvema dnevoma. Stanoval je v neki privatni hiši.

Rim, 31. julija. Morilec Bresci ne kaže nobenega kesanja. Bil je že dvakrat zaslišan, in na vprašanje, ali se kesa, odgovarja: Ne! Hotel sem kralja umoriti kot anarhist, ki sovraži monarhijo. — Morilec je vedel, da pride kralj v Monzo, kjer ga je čakal z revolverjem. Ponoči je več časa razmišljal, potem pa trdno zaspal včeraj zjutraj. — Rana je tolika, da moral še drug morilec biti zraven z drugim revolverjem, ki so ga tudi našli na mestu. Na revolveru je datum umora don Karlosa in cesarice Elizabete. Kraljica je svarila kralja, naj ne gre k slavnosti telovadcev. A ni se dal pregovoriti. Kralj je bil fatalist, ki je večkrat dejal: Dvakrat sem ušel umoru in bodem tudi tretjič, ako hoče usoda! „Tribuna“ poroča, da je v Parizu zarota anarhistov sklenila smrt ital. kralja.

Monza, 31. julija. (C. B.) Jedna kroglja je zadela kralja mej tretjim in četrtim rebrom v srce, dve kroglji ramo in roko. Aretovali so dosedaj pet oseb.

Rim, 31. julija. Listi poročajo, da se zunanja politika države ne spremeni, in so upanja, da bo imela v državnih poslih na novega kralja upliv njegova slovanska soproga.

Praga, 31. julija. Glasilo poslanca Spindlerja poroča, da vitez Jaworski odloži predsedstvo poljskega kluba, in priporoča kandidaturo grofa Dzieduzyckega, ki je prijatelj Čehov. Dež. zbor češki se vsekakor snide meseca septembra.

Belgrad, 31. julija. Poroka Aleksandra bode v četrtek v katedrali. Car bode pri poroki zastopan po posebnem odposlaniku, baje po ruskem poslaniku grofu Kapnistu na Dunaju. Čestitke carjeve so po vsej deželi napravile mogočen vtis, ter je Draga Mašin nakrat postala popularna. Iz vladnih krogov se poroča, da bode kralj na dan svoje poroke, ali pa na svoj rojstni dan izdal splošno amnestijo, katere bodo deležni tudi svoječasni napadalci na Milana. Umirovljena sta poleg srbskega poslanika Mihajloviča na Dunaju, tudi srbska poslanika v Berolinu in Bukareštu, ki sta oba osebna Milanova prijatelja.

Belgrad, 31. julija. Milan je pisal nekemu svojemu prijatelju, da pride na dan poroke kralja Aleksandra v Belgrad, naj ga tudi aretujejo. Danes so žene poslanikov obiskale Aleksandrovo nevesto in ji čestitale. Poročna obleka je prišla z Dunaja.

Pariz, 31. julija. Ko je perzijski šah včeraj obiskal razstavo, približal se mu je človek, ki je imel bodalo za pasom. Sumljivega človeka so aretovali.

Koburg, 31. julija. (C. B.) Vojvoda Alfred saško-koburški je umrl včeraj v Rožnavi vsled otrpnjenja srca.

London, 31. julija. Iz Kapstadta javlja Reuterjev urad: 5000 Burov se je udalo pri Fouriesburgu.

Vojska na Kitajskem.

London, 31. julija. (C. B.) Spodnja zbornica je dovolila 13 milijonov kredita za Kino.

London, 31. julija. Reuter. urad poroča iz Hongkonga 30. t. m., da je avstro-ogerska ladija „Cesarica Marija Terezija“ srečno došla tje.

London, 31. julija. (C. B.) Admirali so dobili poročilo poslanika Macdonalda 21. t. m., da so poslaniki še živi. Streljalo se je na poslaništvo od 20. jun. do 16. jul. Potem premirje. Sedaj so obkoljeni. Dosedaj je umorjenih 62 oseb, isto toliko v bolnici.

London, 31. julija. Poročila iz Šangaja javljajo: Guvernerja Li Pin Šeng in Luku Aulis, srdita sovražnika tujcev, korakata s svojimi vojaki proti Pekinu. Li Pin Šeng je napadel katoliško misijonsko postajo v Ils v Kaisfu. V severnem Ning Po, provincija Keping je bilo strašno klanje misijonarjev. Cerkev in hiše misijonarjev so razdejane.

London, 31. julija. Po dohodu druge japonske divizije bodo združene čete vlastij štele v Taku 70.000 mož. Angleži in Japonci prično prodirati proti Pekinu v 14 dneh, ne da bi čakali nemških čet.

London, 31. julija. Li Hung Čang je odpotoval iz Šangaja proti Pekinu. Konzuli, ki niso bili pooblaščeni ga zadržati, so mu pustili prosto pot. — Li Hung Čang je bežal, predno se izve resnica o položaju v Pekinu.

London, 31. julija. Iz Shanghaja je prišlo poročilo, da je Li-Hung-Čang dobil cesarski edikt, ki se izjavlja, da bode kitajska vlada poslanike ohranila kot poroke. Li-Hung-Čang je dobil povelje, naj pride nemudoma v Pekin, da prevzame vrhovno poveljstvo nad cesarskimi četami proti tujim vlastim. Li-Hung-Čang pravi, da je prosil radi starosti za vpokojenje.

Umrli so:

29. julija. Lina Pascoletto, notarja žena, 31 let, Pod turnom 3, gangraena pulmon.

30. julija. Leopolda Bergant, trgovca hči, 7 mesecev, sv. Jakoba trg 5.

V bolnišnici:

26. julija. Florijan Stefin, dninar, 30 let, jetika.

28. julija Ivan Hočevar, dninar, 30 let jetika.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 30. julija 1900.

Za 50 kilogramov.

Pšenica za jesen	K	7·80	do	K	7·81
Rž za jesen	»	7·16	»	»	7·17
Turšica za jul.-avgust	»	6·36	»	»	6·38
» » sept.-okt.	»	6·40	»	»	6·41
» » juni-juli /01	»	5·17	»	»	5·18
Oves za jesen	»	5·50	»	»	5·51

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306·2 m, srednji zračni tlak 736·0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm.
30	9. zvečer	732·4	17·0	sr. zah.	nevihta	31·4
31	7. zjutr.	734·3	16·4	sl. ssvzh.	pol oblač.	
	2. popol.	733·9	23·6	sr. jvzh.	del. oblač.	

Srednja včerajšnja temperatura 22·8°, normale: 19·8°.

Sinoči in po noči nevihta.

Lekarna Piccoli, pri angelju v Ljubljani, na Dunajski cesti.

Malinčev sirup

lekarnarja Piccoli-ja

v Ljubljani

se prireja kar najskrbneje iz dišečih gorskih malinovih jagod v srebrnem kotlu s pomočjo para in je torej najbolj čist izdelek **nepresežne kakovosti** ter naj se ne zamenjava z malinovim sokom, ki je v prodaji in je navadno **umetno prirejen,** imajoč v sebi **zdravju škodljive snovi** in **baker.**

Steklenica z 1 kilo vsebine, pasterizovana, velja K 1·30. Razpošilja se tudi v pletenih steklenicah po 10, 20 in 40 klgr. ter se 1 kilo zaračuni s K 1·10, 100 kilogr. = 100 kron.

Pletena steklenica s 3 kilogr. vsebine pošlje se franko po vsi avstro-ogerski monarhiji proti povzetju s K 5·30. 589 5

Vožnje karte in **tovorni listi** v

AMERIKO.

Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna

naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

14 Pojasnila daje:

Red Star Linie

Dunaj, IV., Wiedenergürtel 20,

ali pa 17 25—29

ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 34.

Prodá se 689 3—1

hiša štev. 14

v Streliških ulicah v Ljubljani.

Natančno se izvé pri **dr. Vallentschag-u,** odvetniku v Ljubljani (Dvorni trg št. 3).

Zobozdravniški in zobotehnični atelje.

Zobozdravnik

med. univ. Dr. Rado Frlan

specijalist za porcelanaste in zlate plombe, zlate krone in spone, zlata zobovja itd. naznanja slavnemu občinstvu, da je od **15. julija naprej pri njem**

zobni tehnik OTO SEYDL

bivši asistent v ateljeju zobozdravnika Schweigerja v hotelu pri Maliču. 664 (3—2)

Dunajska filialka

Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in razvinkuliranje obligacij. 984 91

Živnostenská banka

na Dunaju, I., Herrengasse 12.

Glavnice v akcijah 20,000.000 K.

Reservni zaklad nad 7,500.000 K.

Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plznju, Budejevicah, Pardubicah, Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Dunajska borza.

Dné 30. julija.

Skupni državni dolg v notah	97·60
Skupni državni dolg v srebru	97·20
Avstrijska zlata renta 4%	115·80
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	97·40
Ogerska zlata renta 4%	115·40
Ogerska kronska renta 4%, 200	90·85
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1705·—
Kreditne delnice, 160 gld.	664·75
London vista	242·80
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	118·52
20 mark	23·72
20 frankov (napoleondor)	19·33
Italijanski bankovci	90·60
C. kr. cekini	11·38

Dné 30. julija.

3·2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	170·—
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	163·—
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	193·—
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95·40
Tisine srečke 4%, 100 gld.	139·—
Dunavske vravnavne srečke 5%	251·—
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	106·—
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	94·20
Prijoritetne obveznice državne železnice	405·—
» » južne železnice 3%	318·50
» » južne železnice 5%	118·50
» » dolenjskih železnic 4%	99·50
Kreditne srečke, 100 gld.	384·—
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	340·—
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	42·50
Ogerskega » » » 5 »	20·—
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	12·60
Rudolfove srečke, 10 gld.	63·50
Salmove srečke, 40 gld.	173·—
St. Genóis srečke, 40 gld.	183·—
Waldsteinove srečke, 20 gld.	—·—
Ljubljanske srečke	47·50
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	276·50
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	6120·—
Akcije tržaškega Lloyda, 500 gld.	760·—
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	108·75
Splošna avstrijska stavbinska družba	149·—
Montanska družba avstr. plan.	451·—
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	420·—
Papirnih rubljev 100	255·25

Nakup in prodaja

vsakovrstnih **državnih papirjev, srečk, denarjev** itd. **Zavarovanja** za zgube pri **žrebanjih,** pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — **Promese** za vsako žrebanje. Kulantna izvršitev **naročil na borzi.**

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnila v vseh **gospodarskih** in **finančnih stvareh,** potem o kursnih vrednostih vseh **špekulacijskih vrednostnih papirjev** in **vestni svèti** za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnic.

Izdajatelj: Dr. Ivan Janežič. Odgovorni vrednik: Ivan Rakovec. Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.